

ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΣΤΗΝ ΤΑΞΗ: ΚΑΡΔΑΣΗ-ΣΚΑΡΛΗ, ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2020

Το ομαδικό αυτό σενάριο δημιουργήθηκε ενόψει της ιδιαίτερης κατάστασης που έπληξε την χώρα με τον COVID-19 και είναι αποτέλεσμα μιας από τις ενσυνείδητες προσπάθειες συναδέλφων Κοινωνικών Επιστημών να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις της ψηφιακής τάξης. Αποτελεί τροποποίηση μέρους του αρχικού σεναρίου της Καρδάση Ειρήνης, Σ.Ε.Ε. ΠΕ78 για την έννοια της Ταυτότητας, υλοποιήθηκε σε τάξη από την Κωνσταντίνα Σκαρλή, Εκπαιδευτικό ΠΕ78 στο Γ.Ε.Λ. Πύλου που υπηρετεί και έγινε στα πλαίσια της επιμόρφωσης Β'2 Τ.Π.Ε. για Εκπαιδευτικούς Κοινωνικών Επιστημών από το Κέντρο ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ.

1. Το θέμα/ αντικείμενο διδασκαλίας : ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΤΑΥΤΟΤΗΤΕΣ

Τάξη: Β' Γενικού Λυκείου

Γνωστικό Αντικείμενο: Κεφάλαιο 5 «ΤΑΥΤΟΤΗΤΕΣ».

Διδακτική Ενότητα: Το σενάριο διδασκαλίας αφορά την πρώτη διδακτική ενότητα (**1^η δραστηριότητα, σελ. 111: Τα «Αν», τα «Πώς» και τα «Γιατί» των Ταυτοτήτων, συννεφόμελο.**

& 2^η δραστηριότητα, σελ. 112, Ταυτότητες: έννοια, εξέλιξη, ατομικότητα-συλλογικότητα, σύγκρουση) του **Κεφ. 5** του μαθήματος της Β' Λυκείου: «Σύγχρονος Κόσμος: Πολίτης και Δημοκρατία».

2. Ο σκοπός και οι διδακτικοί στόχοι

Ο **σκοπός** του σεναρίου είναι σύμφωνα με το σκοπό του μαθήματος και κατά επέκταση σύμφωνα με το Πρόγραμμα Σπουδών του μαθήματος: «οι μαθητές να είναι σε θέση να περιγράφουν την έννοια της ταυτότητας και να περιγράφουν πώς οι ταυτότητες μεταβάλλονται ανάλογα με τις κοινωνικές συνθήκες».

ΣΤΟΧΟΙ:

- ✓ **Γνωστικοί:** μετά το πέρας του μαθήματος θα πρέπει οι μαθητές:
 - να έχουν κατανοήσει την έννοια της κοινωνικής ταυτότητας
 - να έχουν ανακαλύψει την πολλαπλότητα των κοινωνικών ταυτοτήτων και την εξέλιξή τους στον χρόνο.

- ✓ **Μαθησιακοί:** κατά την διάρκεια του μαθήματος θα πρέπει οι μαθητές:
 - να αναπτύξουν συνεργατικότητα από την ένταξή τους σε ομάδες και την κοινή προσπάθειά τους για την επίτευξη ενός σκοπού
 - να αναλάβουν κριτικό ρόλο στην μαθησιακή διαδικασία μέσα από την επιλογή και επεξεργασία πληροφοριών
 - να εκφραστούν δημιουργικά και να μπορέσουν να διαχειριστούν καλύτερα την πολυπλοκότητα που προκύπτει από την πληθώρα των πληροφοριών.
- ✓ **Τεχνολογικοί:** ψηφιακά, οι στόχοι της διδασκαλίας είναι:
 - η εξοικείωση των μαθητών με το word
 - η αξιοποίηση του διαδικτύου ως πηγής πληροφοριών
 - η ανάπτυξη δεξιοτήτων αναζήτησης, επιλογής και διαχείρισης πληροφοριών από το διαδίκτυο
 - η ανάπτυξη δεξιοτήτων ηλεκτρονικής συνεργασίας με άλλες ομάδες.

3. Οι μέθοδοι και οι τεχνικές διδασκαλίας

Μέθοδος διδασκαλίας είναι η **ομαδοσυνεργατική**. **Κριτήριο** για τον σχηματισμό ομάδων είναι η **ανομοιογενής σύνθεση**, αποτελούμενη από πιο καλούς και πιο μέτριους μαθητές, έτσι ώστε και οι δύο πλευρές να ωφελούνται μεταξύ τους:

Αφενός μεν οι πιο καλοί ωφελούνται λόγω της υποβοήθησης των πιο μέτριων, που έχει και **γνωστική** σημασία γι' αυτούς (δομή σκέψης, έκφραση, εμπέδωση γνώσης, ανάπτυξη κριτικής σκέψης) **και συναισθηματική σημασία** (γίνονται αποδεκτοί μέσω της προσφοράς τους και όχι της κυριαρχίας τους πάνω στους άλλους και αποκτούν υπευθυνότητα ως προς την χρηστική σημασία της γνώσης που πρέπει να μοιράζεται με το κοινωνικό σύνολο).

Αφετέρου, οι πιο μέτριοι ωφελούνται λόγω της κατανόησης του τρόπου που σκέπτονται όσοι είναι πιο εξοικειωμένοι με τις έννοιες και λόγω της αξίας που λαμβάνουν για τον εαυτό τους από τους «βοηθούς» τους, μέσα σε ένα κλίμα συνεργατικότητας. Αυτή είναι μια από τις προτεινόμενες εκδοχές σύνθεσης των ομάδων κατά τον **Vygotsky**, όσον αφορά την «**ζώνη επικείμενης ανάπτυξης**», δηλαδή της απόστασης μεταξύ αυτού του επιπέδου γνώσης που κάθε μαθητής μπορεί να κατακτήσει μόνος του και αυτού που μπορεί να κατακτήσει με την υποβοήθηση των καλύτερων συμμαθητών ή των εκπαιδευτικών του. Ακόμη και στην φάση που οι μαθητές χρησιμοποιούν το

ηλεκτρονικό βιβλίο, δεν αποστηθίζουν τις πληροφορίες, αλλά οικοδομούν μόνοι τους τη νέα γνώση, μέσα από βιωματική και ομαδική δραστηριότητα. Ο τρόπος που το κάθε άτομο διαχειρίζεται τις πληροφορίες και τις νέες γνώσεις αναδεικνύεται μέσα στην ομάδα και, μέσω της αλληλεπίδρασης των μελών, οικοδομείται συλλογικά η πορεία προς την γνώση της νέας έννοιας.

Ο **ρόλος**, επομένως, των **μαθητών** είναι δημιουργικός ως προς το θέμα της παραγωγής της γνώσης και ο **ρόλος** του **εκπαιδευτικού** είναι υποστηρικτικός και βοηθητικός προς αυτόν τον σκοπό και ως προς τα μέλη της ομάδας, εφόσον το χρειαστούν και ως προς την δυναμική της, ώστε να έχει ο καθένας τον ρόλο του μέσα στην ομάδα και να μην δουλεύουν μόνο οι λίγοι.

Τεχνικές διδασκαλίας είναι: ο καταιγισμός ιδεών (brain storming) κατά την δημιουργία συννεφόμενου, η υπόδυση ρόλων (playing roles) κατά την λειτουργία των ομάδων, η δομημένη συζήτηση μετά το πέρας αυτής της άσκησης.

4. Το περιεχόμενο της διδασκαλίας

Προαπαιτούμενες γνώσεις: Μαθητές:

- Βασικές γνώσεις χειρισμού Η/Υ.
- Δεξιότητες στη δημιουργία και στη διαχείριση εγγράφων Google.
- Εμπειρία σε συνεργατικές – ομαδικές δραστηριότητες.

- Καθηγητές:

- Κατάλληλη προετοιμασία στην διαδικτυακή τάξη (έλεγχος για σύνδεση με διαδίκτυο, αποστολή φύλλων εργασίας μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου).
- Προετοιμασία μαθητών για τον τρόπο διεξαγωγής του μαθήματος.
- Σωστή διαχείριση ομαδοσυνεργατικών σχημάτων.

1^η Διδακτική ώρα: Ο εκπαιδευτικός ανακοινώνει τον τίτλο της διδακτικής ενότητας και χωρίζει τους μαθητές σε ομάδες, με τα κριτήρια που περιγράφηκαν παραπάνω. Ως αφορμή παρουσιάζει στους μαθητές ένα video <https://youtu.be/WphoWlaEndg> (διάρκεια:05':55). Ο λόγος που χρησιμοποιείται το συγκεκριμένο video είναι γιατί πρόκειται για μια εξαιρετική έκδοση του Πανεπιστημίου Κρήτης, στην οποία αποδομείται η σταθερότητα της ονομαστικής ταυτότητας κάθε αντικειμένου ή προσώπου και αναδεικνύεται η πολλαπλότητα των πραγματικών ταυτοτήτων στην καθημερινή ζωή, καθώς και η εξέλιξή τους, παρά το γεγονός της στερεοτυπικής λειτουργίας της ονομαστικής ταυτότητας. Αυτό είναι ένα από τα κύρια ζητούμενα και οι μαθητές,

μέσα από δομημένη συζήτηση που ακολουθεί σχετικά με τις έννοιες κλειδιά που έχουν καταχωρήσει, οδηγούνται από μόνοι τους σε έναν προβληματισμό που θα οικοδομηθεί και με την περαιτέρω διδασκαλία.

Κατόπιν οι μαθητές αναζητούν πληροφορίες για την υπό μελέτη έννοια στο e-book: <http://ebooks.edu.gr/new/books-pdf.php?course=DSGL-B142> στην **σελ. 111** και στο τέλος πρέπει να συμπληρώσουν το **φύλλο εργασίας (1) «συννεφόμελο»**, που είναι κοινό για όλες τις ομάδες. Μετά την ολοκλήρωση της δραστηριότητας η κάθε ομάδα παρουσιάζει τα αποτελέσματά της στην ολομέλεια και γίνεται μια συζήτηση και αλληλεπίδραση πάνω στις έννοιες που επικράτησαν στην αντίληψη των μαθητών για την κάθε ομάδα. Αυτό μας δίνει την δυνατότητα να κατανοήσουμε την σκέψη των παιδιών και να παρέμβουμε με βάση την **αρχή της εκμετάλλευσης του λάθους**, προς όφελος της οικοδόμησης των εννοιών του μαθήματος.

2^η Διδακτική ώρα: Οι μαθητές αφού διαβάσουν το κείμενο στην **σελ. 113** από το e-book <http://ebooks.edu.gr/new/books-pdf.php?course=DSGL-B142> καλούνται να συμπληρώσουν τα **φύλλα εργασίας (2) και (3)**, ανάλογα με την ομάδα που ανήκουν και στο τέλος, ο εκπρόσωπος κάθε ομάδας να τα παρουσιάσει στην ολομέλεια.

Λογισμικά που χρησιμοποιούνται, λόγοι επιλογής τους και προστιθέμενη αξία:

- **Video:** δίνει την δυνατότητα πρόκλησης ενδιαφέροντος και θετικής στάσης για το μάθημα που θα επακολουθήσει.
- **Συννεφόμελο, Worditout:** δίνουν την δυνατότητα επικέντρωσης σε έννοιες-κλειδιά.
- **Φυλλομετρητές, ηλεκτρονικό βιβλίο, ιστοσελίδες:** δίνουν την δυνατότητα προβληματισμού και αναζήτησης.
- **Παρουσίαση power point:** δίνει την δυνατότητα προβληματισμού και αναζήτησης, από πλευράς των μαθητών, μιας συνάφειας μεταξύ του ζητούμενου και αυτού που διδάσκεται.

Η **προστιθέμενη αξία** τους συνίσταται στην δυνατότητα ανάπτυξης της δημιουργικότητας, της εξοικείωσης με την αναζήτηση πληροφοριών, της ενεργούς συμμετοχής στην διαδικασία της μάθησης. Θεωρούμε, επίσης, ότι είναι τα κατάλληλα για τις τιθέμενες δραστηριότητες – χωρίς να αποκλείονται και άλλα – και ότι, επομένως, λειτουργούν ομοιογενώς με το συνολικό έργο.

5. Ο εκτιμώμενος χρόνος διδασκαλίας

Χρονική διάρκεια σεναρίου: **2 διδακτικές ώρες (2x45')**

6. Η υλικοτεχνική υποδομή και εκπαιδευτικά μέσα

Το σενάριο διεξάγεται μέσω της εκπαιδευτικής πλατφόρμας cisco-webex και απαιτούνται: υπολογιστές με σύνδεση στο διαδίκτυο, 5 φύλλα εργασίας που έχει/ουν ετοιμάσει ο/οι εκπαιδευτικός/οί, λογαριασμοί χρηστών για την δημιουργία συννεφόμενου, e-mail μαθητών, εγγραφή σε ένα μέσο κοινωνικής δικτύωσης.

7. Η αξιολόγηση της διδασκαλίας

- **Αξιολογώντας τον τρόπο διδασκαλίας** θα λέγαμε ότι, με βάση το υλικό του συγκεκριμένου βιβλίου και του υλικού που διαμορφώσαμε, επιτεύχθηκε ένα εξαιρετικά καινοτόμο πνεύμα για την προσέγγιση του γνωστικού αντικειμένου και για την σχέση με τους μαθητές/τριές μας. Σε **γνωστικό επίπεδο**, δεν υπήρχε ανάγκη προαπαιτούμενων γνώσεων, μόνο αντιλήψεων σχετικά με τον εαυτό και την ταυτότητα, οι οποίες θα έπρεπε να δουλευτούν στην ομάδα. Από την άλλη πλευρά, το τμήμα δεν είχε κάποια **ιδιαιτερότητα**, πέραν του ότι συμμετείχαν μόνο 12 μέλη, αυτό όμως δεν εμπόδισε τον πλούσιο προβληματισμό των μαθητών/τριών πάνω στο θέμα. Η **αξιολόγηση των μαθητών** ήταν **διαμορφωτική**, διαπιστώσαμε ότι αντιλήφθηκαν τα ζητούμενα που προκύπτουν από τους στόχους της διδασκαλίας και αυτό έδωσε, σε **συναισθηματικό επίπεδο**, μεγαλύτερη **αλληλεπίδραση** στην σχέση μας, γιατί οι μαθητές κατάλαβαν ότι αυτό δεν γίνεται για την τελική τους αξιολόγηση, αλλά για να δούμε αν έχουν μάθει. Με λίγα λόγια, δεν τους κρίνουμε, αλλά τους υποστηρίζουμε.

- Τα **φύλλα εργασίας** λειτούργησαν θετικά προς τους τιθέμενους στόχους, άρα ήταν συνεπή με αυτούς. Οι εργασίες των μαθητών αξιολογήθηκαν επίσης με τρόπο διαμορφωτικό, στο πλαίσιο της **κονστрукτουβιστικής προσέγγισης της γνώσης**, καταχωρήθηκαν στο **portfolio** του κάθε μαθητή, κάτι που δίνει μεγαλύτερη ευελιξία για την μελλοντική του αυτοαξιολόγηση και αναστοχασμό της προσπάθειάς του.

- Τα χρησιμοποιηθέντα **λογισμικά** θεωρούμε ότι προκάλεσαν το ενδιαφέρον των μαθητών, τον προβληματισμό, την επικέντρωσή τους στις θεμελιώδεις έννοιες του γνωστικού αντικειμένου, καθώς και στην εμπέδωση της γνώσης. Η **προστιθέμενη αξία** τους θεωρούμε ότι συνίσταται στην δυνατότητα ανάπτυξης της δημιουργικότητας όλων των μαθητών, της εξοικείωσής τους με την αναζήτηση πληροφοριών, της ενεργούς συμμετοχής τους στην διαδικασία της μάθησης. Θεωρούμε, επίσης, ότι ήταν κατάλληλα για τις τιθέμενες

δραστηριότητες – χωρίς να αποκλείονται και άλλα – και ότι, επομένως, λειτούργησαν ομοιογενώς με το συνολικό έργο.

- Στο βαθμό που επιλέξαμε την **κονστρουκτουβιστική προσέγγιση** της γνώσης, έχουμε την πεποίθηση ότι, από πλευράς **διδακτικής μεθοδολογίας**, η **μέθοδος της ομαδοσυνεργατικής** με τις συγκεκριμένες δραστηριότητες και **σειρά** ήταν απολύτως **συνεπής** με την οικοδόμηση της γνώσης, ενώ **παιδαγωγικά** διευκόλυνε την ανάπτυξη κοινωνικών και ψυχολογικών δεξιοτήτων των μαθητών (επικοινωνία, σεβασμός, συνεργασία).

8. Φύλλα εργασίας

1). ΟΜΑΔΑ Α΄, Β΄: Παρακολουθείστε το βίντεο ακολουθώντας τον σύνδεσμο: <https://youtu.be/WphoWlaEndg> «Το **παράδοξο της ταυτότητας**». Κατά την διάρκεια του βίντεο **σημειώστε λέξεις-κλειδιά** που σας κάνουν εντύπωση.

Στη συνέχεια στο e-book <http://ebooks.edu.gr/new/books-pdf.php?course=DSGL-B142> διαβάστε την **σελίδα 111**. Για περίπου 20' δημιουργείτε ένα δικό σας **συννεφόμελο** με τον όρο της κοινωνικής ταυτότητας, όπως το καταλάβατε από το βίντεο και το κείμενο, στον σύνδεσμο: <https://worditout.com/word-cloud/create>,

Στείλτε το συννεφόμελο στο e-mail μου με την ονομασία: «**Συννεφόμελο**».

2) ΟΜΑΔΑ Α΄: Αφού διαβάσετε την **σελίδα 113** από τον ακόλουθο σύνδεσμο: <http://ebooks.edu.gr/new/books-pdf.php?course=DSGL->

α) Να απαντήσετε σε αρχείο word: «**Γιατί στις παραδοσιακές κοινωνίες οι ταυτότητες ήταν εύκολα αναγνωρίσιμες;**» (50-60 λέξεις)

.....

..... και να το στείλετε στο e-mail μου με τίτλο «**Ομάδα Α΄**»

β). Να ετοιμάσετε ένα **power point με εικόνες**, 3-4 διαφάνειες, που δείχνουν τον ρόλο της γυναίκας και του άντρα σε **παλιότερες κοινωνίες** και να το στείλετε στο e mail μου με τίτλο: «**Οι ταυτότητες στο παρελθόν**».

3). ΟΜΑΔΑ Β' : Αφού διαβάσετε τη **σελίδα 113** από τον ακόλουθο σύνδεσμο:
<http://ebooks.edu.gr/new/books-pdf.php?course=DSGL->

α) Να απαντήσετε σε αρχείο word: «**Γιατί δεν μπορούμε σήμερα να μιλάμε για μια ενιαία και προβλέψιμη ταυτότητα**»; (50-60 λέξεις)

.....

.....

.....

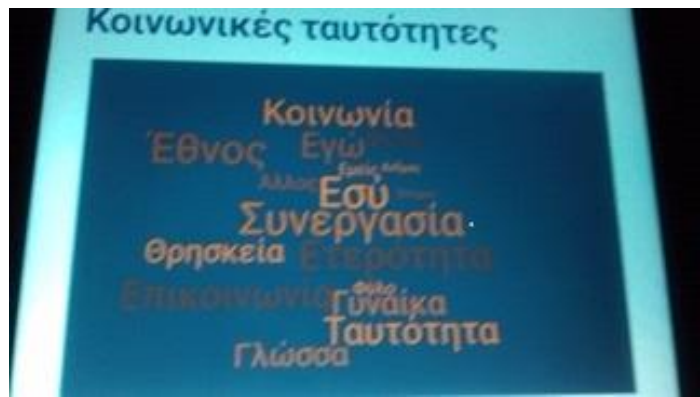
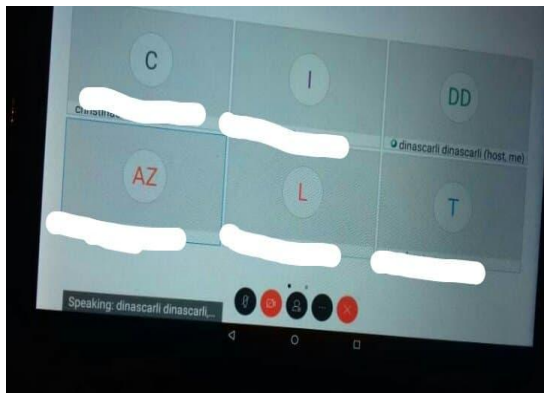
.....

.....

.....

Να αποσταλεί στο ηλεκτρονικό μου ταχυδρομείο με τίτλο: «**Ομάδα Β'**».

β). Να ετοιμάσετε ένα **power point με εικόνες**, 3-4 διαφάνειες, που να δείχνουν τον ρόλο της γυναίκας και του άντρα σε **σύγχρονες κοινωνίες** και να το στείλετε στο e-mail μου με τίτλο: «**Οι ταυτότητες σήμερα**».

ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΣΤΑ ΠΑΛΑΙΟΤΕΡΑ ΧΡΟΝΙΑ

ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΣΤΗ ΣΥΓΧΡΩΝΗ ΕΠΟΧΗ

ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΣΤΗ ΣΥΓΧΡΩΝΗ ΕΠΟΧΗ

ΑΝΔΡΕΣ ΣΤΑ ΠΑΛΑΙΟΤΕΡΑ ΧΡΟΝΙΑ

ΑΝΔΡΕΣ ΣΤΗΝ ΣΥΓΧΡΩΝΗ ΕΠΟΧΗ

Σελίδα 2/4

71% 15:40

Πέμ 10:24 ΠΜ

Δεν μπορούμε να προβλέψουμε την ταυτότητά μας στον καιρό που ζούμε γιατί η εποχή μας είναι όλο αλλαγές και έτσι ολο κάτι θα αλλάξει στην ζωή μας πχ απο γραμματέας σε ενα γραφείο να γίνει υπάλληλος σε σούπερ μαρκετ λόγω απόλυσης ή απο σύζυγος σε γονιός

Πατήστε δύο φορές για να δηλώσετε ότι σας αρέσει

Αποστολή...

